

Bedankt voor het downloaden van dit artikel. De artikelen uit de (online)tijdschriften van Uitgeverij Boom zijn auteursrechtelijk beschermd. U kunt er natuurlijk uit citeren (voorzien van een bronvermelding) maar voor reproductie in welke vorm dan ook moet toestemming aan de uitgever worden gevraagd.

Boom

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch door fotokopieën, opnamen of enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikelen 16h t/m 16m Auteurswet 1912 jo. Besluit van 27 november 2002, Stb 575, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoeding te voldoen aan de Stichting Reprorecht te Hoofddorp (postbus 3060, 2130 KB, www.reprorecht.nl) of contact op te nemen met de uitgever voor het treffen van een rechtstreekse regeling in de zin van art. 16l, vijfde lid, Auteurswet 1912.

Voor het overnemen van (een) gedeelte(n) uit deze uitgave in bijvoorbeeld een (digitale) leeromgeving of een reader in het onderwijs (op grond van artikel 16, Auteurswet 1912) kan men zich wenden tot Stichting Uitgeversorganisatie voor Onderwijslicenties (Postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.stichting-uvo.nl).

No part of this book may be reproduced in any way whatsoever without the written permission of the publisher.

info@bua.nl
www.boomuitgeversamsterdam.nl

Congressen

Partnerrelatietherapie: een vak apart

Symposium georganiseerd door Euthopia
[Breda, 14 februari 2023]

Selma Kloeg

Het symposium over partnerrelatietherapie van Euthopia stond in het teken van het in 2022 verschenen boek *Relatietherapie: een vak apart* van May Michielsen en Jan Lens. Zij gaan met pensioen en dragen middels het boek en de presentatie tijdens het symposium hun vakmanschap met warmte over aan de volgende generatie relatietherapeuten. Lens is van oorsprong maatschappelijk werker en Michielsen klinisch psycholoog. Beiden zijn onder andere geschoold als gestalttherapeut en contextueel therapeut. Op dit afscheidsymposium presenteerden zij zich als twee bevlogen therapeuten die in hun persoonlijke en professionele groei verschillende therapeutische invalshoeken hebben verweven tot een eigen wijze van relatietherapie. Zij pleiten voor het je eigen maken van het vak, in plaats van het volgen van een theoretisch model.

De presentatie was verdeeld in drie elementen, met daartussen ruimte voor een reflectie met nieuwsgierige vragen van Bruno Hillewaere, Jasmina Sermijn en Charlotte Boonstra van Euthopia. Tijdens de presentatie maakten Michielsen en Lens ons middels videofragmenten deelgenoot van een casus die door de middag heen terugkwam als praktische vertaalslag naar de therapiekamer. Naast de vakinhoudelijke verdieping was er ruimte

voor gedichten en muziek, bij wijze van afwisseling tussen denken en voelen.

In het eerste deel vertelden beide auteurs over de wijze waarop zij een intake vormgeven, met aandacht voor de valkuilen als gevolg van een gemis aan leiding van de relatietherapeut. Zij nemen meerdere sessies de tijd voor de intake om te komen tot wat zij noemen 'het contract'. Om tot verdieping te komen, wordt onder andere het 'bouwwerk van een relatie' ingezet, geïnspireerd door John en Julie Gottman (in Michielsen & Lens, 2022, p. 74). Dat bouwwerk wordt gebruikt als metafoor voor de relatie van het koppel in therapie. Daarbinnen worden diverse ruimtes en fundamenteën onderzocht los van en in relatie tot elkaar. Van hieruit kan in het contract een gezamenlijk ja-akkoord (Van Hennik et al., 2021) worden opgenomen over wat voorlopige prioriteit verdient in de daaropvolgende sessies, of kan de keuze worden gemaakt dat relatietherapie (nog) niet passend is. Michielsen en Lens kiezen ervoor om beide partners ook als individu te ontmoeten, los van de ander, als aanvulling op de relationele vraag waarvoor het koppel zich heeft gemeld. Dit geeft ruimte om het engagement in de relatie nader te onderzoeken. Het vraagt om duidelijke afspraken met de partners over hoe de therapeut omgaat met eventuele geheimen die in deze individuele gesprekken naar voren kunnen komen.

In het tweede deel van de presentatie stonden Michielsen en Lens stil bij het werken vanuit verschillende visies en methodieken. In mijn ogen is dit deel het meest representatief voor wat beiden door hun jarenlange ervaring hebben verweven tot een eigen stijl. Het integratief model

Partnerrelatietherapie: een vak apart

beschrijft vier lagen: de interactionele, de organisatorische, de intrapsychische en de intergenerationele laag.

In de interactionele laag wordt stilgestaan bij de reactieve emoties en gedachten die tot uiting komen in gedrag en dat in een cirkel kan blijven draaien. De kerntaak van de therapeut in deze eerste laag is het brengen van rust en een veilig klimaat. Pas wanneer aan die voorwaarden is voldaan, is het mogelijk voor de partners om samen met de therapeut het interactiepatroon te externaliseren, zoals gedaan wordt bij de *emotionally focused therapy* van Sue Johnson (2009).

In de organisatorische laag wordt er met de partners gekeken naar de wisselwerking met het grotere geheel. Wat zijn de bronnen van stress en steun van het paar te midden van hun netwerk van relaties? Dit vraagt van de therapeut de context te verbreden, problemen te normaliseren en hulpbronnen aan te spreken.

In de intrapsychische laag worden kwetsbaarheden en overlevingsstrategieën verder uitgediept. De therapeut onderzoekt met het koppel wat de kernemotie is, als een ondertiteling van wat er zich tussen de partners afspeelt, om tot een breder gewaarzijn te komen. In deze laag ligt de focus vooral op experiëntiële oefeningen, waardoor het niet alleen om het inzicht in emoties gaat maar juist ook om het doorvoelen ervan.

In de intergenerationele laag wordt er naar het paar gekeken binnen een intergenerationele dynamiek. Hierin is de contextuele benadering herkenbaar, waarin de aandacht uitgaat naar de rechtvaardigheid van de balansen van geven en nemen in relaties door de generaties heen. De focus ligt bij wat Michielsen en Lens het 'volwassen laten worden' van de gezinsrelaties noemen. Dit doet de therapeut samen met de partners door hun blik te verbreden en

te werken vanuit het innerlijk kind in de volwassene.

In het derde deel van de presentatie kwam de integratieve stijl van hun benadering verder tot zijn recht. In dit deel gaven Michielsen en Lens hun bredere visie op de groei en vorming van een partnerrelatie. Zij beschreven een relatie als een kans om te ontwikkelen, en zijn hierbij geïnspireerd door de groeicirkel van Snarch (1997). Een verschil tussen partners geeft leerkansen om te groeien en te differentiëren, gecombineerd met comfort en verbinding. Hier komen de stemmen van Johnson en Snarch samen, verbinding samen met differentiatie om te komen tot een nieuwe geëvolueerde laag in de relatie. Enerzijds vraagt dit om het kunnen doorademen van momenten van verschil en opkomende emotie en op eigen grond te kunnen bouwen (reguleren van zichzelf). Anderzijds vraagt dit om daarna vanuit de pure kern in contact te treden met de partner en niet vanuit overlevingsstrategie te reageren. Juist vanuit moeilijke en pijnlijke processen draagt een partnerrelatie het potentieel om te groeien als relatie en te dienen als basis voor groei voor de afzonderlijke partners als individu. Die individuele groei kan dan circulair weer bijdragen aan verdere groei van de partnerrelatie en relaties met de mensen om hen heen.

In de reflectie op dit deel van de presentatie betrok Sermijn de maatschappelijke context en discourses op het integratief model, en merkte op dat het vanuit een westers perspectief is opgezet. Michielsen en Lens gaven aan er zich bewust van te zijn dat hun model aansluit bij een maatschappij waar hechting en autonomie mogen en kunnen bestaan.

Het symposium bracht mij een waardevolle middag waarin ik in warmte kennis heb kunnen maken met Michielsen en Lens, van wie ik het boek eerder al had

Partnerrelatietherapie: een vak apart

gelezen. Er was voor mij veel herkenning, waardoor de presentatie in de structuur en context van het boek te plaatsen was. Het boek werd op het einde van het symposium aan alle deelnemers meegegeven. Ik heb het overbrengen van de vakinhoudelijke kennis van beide therapeuten als waardevol ervaren, om zelf meer vertrouwen te voelen in wat ik al doe met koppels en meer grip te krijgen op momenten waarop ik soms zoekende ben. Geïnspireerd door Sermijn zou voor mij en mijn manier van werken een narratieve inslag een waardevolle toevoeging kunnen zijn op hun integratieve model. Dit sluit aan op de uitspraak van Lens: 'Het verteren van wat je kan opnemen om het als het jouwe te maken', door middel van het werken vanuit je eigen stijl.

Let's talk about sex

Jaarlijkse studiedag georganiseerd door de BVRGS

[Antwerpen, 17 maart 2023]

Alexandra (Sandra) Nuytkens

We starten deze studiedag met een scherp fluitsignaal: iedereen wakker! Na een welkomstwoord van de voorzitter, An Van Herck en de dagvoorzitter, Sofie Dieltjens geniet ik van de artistieke introductie verzorgd door de dansstudio van Dries Verstrepen: een dansduet *Libertango*, gebracht door An Verheyen en Ive Gronier. Deze passionele dans brengt me in vervoring en helemaal klaar om de dag te beginnen.

De plenaire lezing 'Spreken over seksualiteit (in relatietherapie)? Kan (ik) dat wel?' wordt verzorgd door Paul Enzlin en Marieke Dewitte. Enzlin is klinisch orthopedagoog, klinisch seksuoloog en relatie-

Selma Kloeg is systeemtherapeut bij eigen praktijk Gidiz in Vught. E-mail: skloeg@gidiz.nl.

Literatuur

Hennik, R. van, Limpens, V., & Romer, M. (2021).

Het systemische kompas – Samenwerken, afstemmen en koers uitzetten in het veranderproces van systeemtherapie, supervisie en opleiding. *Systeemtherapie*, 33(1), 101-117.

Johnson, S. (2009). *Houd me vast – Zeven gesprekken voor een hechte(re) relatie*. Kosmos.

Michielsens, M., & Lens, J. (2022). *Relatietherapie – een vak apart*. Pelckmans.

Snarch, D. (1997). *Passionate marriage – Love, sex and intimacy in emotionally committed relationships*. W.W. Norton & Company.

en gezinstherapeut, verbonden aan het Instituut voor Familiale en Seksuologische Wetenschappen van de KU Leuven. Enzlin steekt dynamisch van wal met de bekende slogan van Barack Obama: 'Change we need! Yes you can!' Hij belooft vandaag niet alleen kennis in mijn mand te gooien maar mij ook te laten ervaren. Vier belangrijke kaders komen aan bod: psychologie, biologie, gedrag en cultuur. Vier kaders waarover de relatie- en gezinstherapeuten gewoon zijn te praten. Op die manier wordt de toon gezet: ook relatie- en gezinstherapeuten weten raad! Marieke Dewitte, klinisch psycholoog, seksuoloog verbonden aan Maastricht University, gaat verder met iets wat lijkt op de piramide van Maslow. Je start onderaan door proactief over seks te praten om daarna over te gaan naar een basis van psycho-educatie en te eindigen met specifieke suggesties en intensieve therapie. De psycho-educatie kan zinvol zijn om vooral mythes uit de weg te ruimen. Daarnaast stipt zij aan dat